

Dosarul nr.2ra-1829/19

instanța de fond: Judecătoria Bălți, sediul Central (Jud: A. Donos)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Jud: I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

25 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Elena Bostan,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Bostan
împotriva lui Valentin Temnohodenco, intervenient accesoriu Direcția Asistență
Socială și Protecția Familiei din cadrul Primăriei mun. Bălți cu privire la decăderea
din drepturile părintești,

împotriva deciziei din 7 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost
respinsă cererea de apel depusă de Elena Bostan, fiind menținută hotărârea din 17
decembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 11 iulie 2018, Elena Bostan a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Valentin Temnohodenco, intervenient accesoriu Direcția Asistență
Socială și Protecția Familiei din cadrul Primăriei mun. Bălți cu privire la decăderea
din drepturile părintești.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 22 iulie 2009, a încheiat
căsătoria cu Valentin Temnohodenco, iar la XXXXX, s-a născut copilul comun
XXXXX.

Astfel, reclamantul a menționat că, prin hotărârea din 24 ianuarie 2014 a
Judecătoriei Bălți, căsătoria a fost desfăcută și a fost determinat domiciliul copilului
minor cu ea.

În acest context, reclamanta a notat că, din cauza neexecutării obligațiilor
părintești și în special a celor care se referă la întreținerea copilului minor, a depus
acțiune împotriva lui Valentin Temnohodenco cu privire la încasarea pensiei de
întreținere a copilului minor. Prin ordonanța din 13 februarie 2014 a Judecătoria
Bălți, Valentin Temnohodenco a fost obligat să achite pensie pentru întreținerea
copilului minor, XXXXX, pînă la atingerea majoratului copilului.

Reclamanta a specificat că potrivit certificatului nr. 165-3/13 din 23 aprilie 2016, eliberat de executorul judecătoresc Lilian Lungu, pe perioada 12 februarie 2014 – 30 aprilie 2018, Valentin Temnohodenco a acumulat o restanță la pensia de întreținere a copilului minor în sumă de 77 328 lei.

În acest sens, reclamanta a subliniat că după divorț, Valentin Temnohodenco a venit să-și viziteze copilul doar ocazional. Totodată, Elena Bostan a afirmat că în ultimii ani, pîrîtul nici nu l-a telefonat pe fiul său, ea fiind cea care îl crește, îl educă, îl îngrijește, îi acordă asistența materială, inclusiv și cea financiară. Prin urmare, reclamanta a remarcat că pîrîtul nu încearcă să-i acorde ajutor, manifestând un dezinteres complet la dezvoltarea fiului său.

Reclamanta a atras atenția că printr-un astfel de comportament manifestat prin eschivarea de la obligațiile prescrise nu doar de lege, dar și din punct de vedere uman, pîrîtul și-a demonstrat dezinteresul său total față de copil, ignorându-și îndatoririle părintești. Din acest motiv, reclamanta a considerat că Valentin Temnohodenco urmează să fie decăzut din drepturile părintești.

Reclamanta Elena Bostan a solicitat decăderea din drepturile părintești a lui Valentin Temnohodenco, în privința copilului minor XXXXX, născut la XXXXX.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central, acțiunea depusă de Elena Bostan a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 50-54).

Prin decizia din 7 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost respinsă cererea de apel depusă de Elena Bostan, fiind menținută hotărârea din 17 decembrie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central (f.d. 91-93).

La 31 mai 2019, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa părților copia deciziei adoptate (f.d.94).

Pentru a hotărî astfel, instanțele de judecată reținut că nu a fost constată o eschivare voită din partea lui Valentin Temnohodenco, de la plata pensiei de întreținere a copilului minor, deoarece la materialele cauzei nu este anexată o dovadă a faptului că Valentin Temnohodenco cunoaște despre existența hotărîrii de stabilire și percepere forțată a pensiei de întreținere a copilului minor și a restanței la plata acesteia.

Suplimentar, instanțele au subliniat că la examinarea cauzei nu au fost prezentate probe pertinente și concludente care certifică faptul că Valentin Temnohodenco se eschivează cu rea credință de la obligațiile sale părintești, nu a fost invocate vre-un motiv întemeiat, care indiscutabil ar demonstra lipsa de interes a tatălui față de copilul său minor.

La 19 iulie 2019, conform ștampilei oficiului poștal, Elena Bostan a depus recurs împotriva deciziei din 7 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Recurenta Elena Bostan, în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

În acest sens, recurenta a menționat că a probat în instanțele de judecată faptul că copilul minor, din 2014 locuiește doar cu ea, iar tatăl său se eschivează de la obligațiile sale părintești.

Totodată recurenta a indicat că instanțele de judecată nu a luat în considerație avizul privind decăderea din drepturile părintești eliberat de Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei din cadrul Primăriei mun. Bălți, care examinând cazul au considerat oportun decăderea din drepturile părintești a lui Valentin Temnohodenco față de copilul său minor.

Suplimentar recurenta a notat că atât legislația națională, cât și cea internațională stipulează că o decizie de decădere din drepturile părintești urmează a fi luată în cazul în care se dovedește comportamentul neglijent față de copil și eschivarea de la obligațiile părintești.

La 13 august 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs lui Valentin Temnohodenco, Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei din cadrul Primăriei mun. Bălți, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Până la data examinării cauzei, Valentin Temnohodenco și Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei din cadrul Primăriei mun. Bălți nu au înaintat referință la cererea de recurs depusă de Elena Bostan, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererea de recurs formulată de Elena Bostan, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

În procedura de filtru, instanța de recurs reține că decizia integrală a instanței de apel din 7 mai 2019 a fost expediată în adresa părților, la 31 mai 2019 (f.d. 94), iar conform avizului de recepție se confirmă faptul că recurenta a recepționat decizia instanței de apel la 5 iunie 2019 (f.d. 96) .

Astfel, în atare situație, instanța de judecată constată că recursul declarat de Elena Bostan la 19 iulie 2019 este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiasvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de

drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Elena Bostan este formulată în baza art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (2), lit. f) din Codul de Procedură Civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurenteii întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acesteia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurenta a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurenta Elena Bostan a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept

relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de Elena Bostan nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Elena Bostan se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan